

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1862

Vragen van de leden **Beyers** en **Van den Hil** (beiden VVD) aan de Minister voor Langdurige Zorg en Sport over *het bericht «Acht diplomafraudeurs in zorg voor de rechter, aantal meldingen verdubbeld»* (ingezonden 23 februari 2023).

Antwoord van Minister **Helder** (Langdurige Zorg en Sport) (ontvangen 14 maart 2023).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Acht diplomafraudeurs in zorg voor de rechter, aantal meldingen verdubbeld»?¹

Antwoord 1

Ja, daar ben ik bekend mee.

Vraag 2

Is de controle beter geworden door de actieve voorlichtingscampagne gericht op de zorgsector over het gebruik van «Mijn diploma's» van DUO die begin 2022 is gestart?

Antwoord 2

Het afgelopen jaar is het bestaan en gebruik van het digitale uittreksel afkomstig uit Mijn diploma's actief door DUO onder de aandacht gebracht bij partijen in de zorgsector, zoals uitzendbureaus, werkgevers, belangenbehartigers en HR-softwareleveranciers. Ook komend jaar zal de voorlichting en bewustwordingscampagne over het gebruik van Mijn diploma's van DUO zich voornamelijk richten op de zorgsector.

Het is echter niet mogelijk voor DUO om directe effecten van de voorlichtingscampagne qua aantallen aan de verbetering van de controle te koppelen. De controle door werkgevers van de geldigheid van het uittreksel uit Mijn diploma's gebeurt zonder tussenkomst van DUO. Het is de werknemer die een diploma opvraagt. Waarvoor is bij DUO niet bekend. Het is niet mogelijk om te achterhalen hoeveel zorgdiploma's er gedownload zijn bij DUO, omdat die specifieke informatie niet wordt bijgehouden.

¹ RTL Nieuws, 21 februari 2023, «Acht diplomafraudeurs in zorg voor de rechter, aantal meldingen verdubbeld» (<https://www.rtlnieuws.nl/onderzoek/artikel/5367007/diplomafraude-zorg-openbaar-ministerie-vervolging>)

Zorgaanbieders zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het controleren van diploma's op juistheid en het doen van aangifte wanneer er een vermoeden is dat een diploma en/of een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) is vervalst. De praktijk laat zien dat zorgaanbieders, zorgprofessionals en ook betrokkenen zoals (familie van) patiënten en cliënten, dergelijke gevallen ook melden bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). De verdubbeling van het aantal meldingen bij de IGJ in 2022 over diplomafraude en valse VOG's ten opzichte van 2021 is opvallend. Gelet hierop denk ik dat het aannemelijk is dat door mediaberichten, de voorlichtingscampagne van DUO en de informatie die de IGJ begin 2022 in overleg met DUO op haar website heeft geplaatst, de bekendheid in de zorg van het bestaan van vervalste diploma's en verklaringen omtrent gedrag (VOG's) in de zorg is vergroot.

Vraag 3

Wat zijn de factoren die er toe leiden dat controle op controle van diploma's en VOG's, die valt onder de vergewisplicht, tot op heden niet goed op orde is? Welke stappen worden ondernomen indien blijkt dat de vergewisplicht niet is nageleefd in geval diplomafraude de veiligheid van zorg in gevaar heeft gebracht?²

Antwoord 3

Zoals gezegd in mijn antwoord op vraag 1 zijn zorgaanbieders eindverantwoordelijk voor het controleren van diploma's en VOG's op juistheid. De IGJ heeft mij laten weten dat krapte op de arbeidsmarkt, urgentie en de toename van zzp'ers en zorgbemiddelingsbureaus mogelijke factoren zijn waardoor zorgaanbieders zich niet of onvoldoende vergewissen van de juistheid van diploma's en VOG's. Zo komt het voor dat zorgaanbieders de controle op Cv's, diploma's en VOG's van sollicitanten en zzp'ers uitbesteden aan de zorgbemiddelingsbureaus waarmee zij werken. Echter, gelet op de eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit en veiligheid van de zorg, blijven de zorgaanbieders ook in dat geval zelf eindverantwoordelijk voor de controle op valse papieren. Wanneer, bijvoorbeeld naar aanleiding van een melding bij de IGJ of aangifte bij de politie of het Openbaar Ministerie, blijkt dat deze controle niet adequaat is geweest, dan kan de IGJ de verantwoordelijke zorgaanbieder hierop aanspreken.

Vraag 4

Wordt verdere controle, ook met terugwerkende kracht, gestimuleerd, aangezien de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) aangeeft dat het onbekend is of de aantallen de werkelijkheid weergeven of slechts het topje van de ijsberg is?

Antwoord 4

Ja, in die zin dat de IGJ zorgaanbieders en relevante brancheorganisaties actief wijst op de vergewisplicht. Het is aan zorgaanbieders zelf om te besluiten of er aanleiding is om met terugwerkende kracht controles uit te voeren of hierover afspraken te maken met eventuele zorgbemiddelingsbureaus.

Vraag 5

Wat wordt er ondernomen om de bewustwording bij zorgaanbieders te vergroten dat controle van een VOG en diploma altijd noodzakelijk is en volgens de wet (Wkkgz en de Jeugdwet) verplicht?³

Antwoord 5

Zie mijn antwoord op vraag 4. In aanvulling daarop: de campagne die DUO begin 2022 hierover heeft gestart loopt door en de berichtgeving van de IGJ, die overigens onderdeel uitmaakt van een met het Openbaar Ministerie

² Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 21 februari 2023, «Oproep inspectie aan zorg en jeugdhulp: let op valse diploma's en VOG's» (<https://www.igj.nl/actueel/nieuws/2023/02/21/oproep-inspectie-aan-zorg-en-jeugdhulp-let-op-valse-diplomas-en-vogs>)

³ Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 21 februari 2023, «Brief over diplomafraude en VOG-fraude» (<https://www.igj.nl/publicaties/brieven/2023/02/21/brief-over-diplomafraude-en-vog-fraude>)

afgestemde communicatiestrategie van de IGJ, zal helpen de bewustwording over het onderwerp bij zorgaanbieders te vergroten. Onderdeel van de recente berichtgeving van de IGJ was ook het per brief informeren van alle koepelorganisaties in de zorg inclusief jeugd alsook de beroepsvereniging voor bestuurders in de zorg (NVZD).

Vraag 6

Worden er maatregelen genomen waardoor deze fraudeurs nooit meer aan de slag kunnen in de zorg met kwetsbare mensen?

Antwoord 6

Het vervalsen van diploma's is een strafbaar feit (valsheid in geschrifte) en wordt dan ook primair via het strafrecht aangepakt. Met andere woorden: het is aan de rechter om te bepalen of de betrokken fraudeur een beroepsverbod krijgt opgelegd of niet.

Vraag 7

Hoe wordt gezorgd dat uitzendbureaus, die niet onder het toezicht van de IGJ vallen, bij de civiele rechter terechtkomen indien niet gecontroleerd is op diploma's en VOG's en er diplomafraude heeft plaatsgevonden?⁴

Antwoord 7

Zoals hierboven aangegeven zijn zorgaanbieders altijd eindverantwoordelijk voor het controleren van diploma's en VOG's op juistheid. Dit geldt ook wanneer zij de controle van sollicitanten en zzp'ers uitbesteden aan de zorgbemiddelingsbureaus waarmee zij werken. Wanneer er geen controle heeft plaatsgevonden op diploma's en VOG's, terwijl dit wel afgesproken is, dan handelt een uitzendbureau onrechtmatig ten opzichte van de zorgaanbieder. Het is in zulke gevallen aan de zorgaanbieder om hier stappen in te ondernemen.

Vraag 8

Bent u het eens dat het verplicht stellen van een DUO-uitreksel bij de sollicitatieprocedure kan voorkomen dat personen met valse diploma's en verkeerde bedoelingen in de zorg aan de slag gaan? Kunt u toezeggen hierover in gesprek te gaan met werkgevers, en indien dit onvoldoende van de grond komt, te kijken naar maatregelen vanuit de overheid?

Antwoord 8

Laat ik vooropstellen dat ik het gebruik van DUO-uitreksels in sollicitatieprocedures toejuich. Het gebruik van het DUO-uitreksel heeft immers voordelen voor alle partijen. Met het overleggen van een DUO-uitreksel kan een sollicitant aantonen dat hij zijn kwalificatie/diploma daadwerkelijk behaald heeft. Ook kan een zorgaanbieder zich op een relatief eenvoudige wijze ervan verzekeren dat hij voldoende gekwalificeerd personeel in dienst neemt en kunnen patiënten en cliënten rekenen op goed gekwalificeerde zorgmedewerkers.

Echter, het verplicht stellen van een DUO-uitreksel bij sollicitatieprocedures gaat mijns inziens te ver. Zorgaanbieders zijn op grond van de wet- en regelgeving eindverantwoordelijk voor het leveren van goede zorg en hiermee ook verantwoordelijk voor het aannemen van personeel met de juiste kwalificaties. Het is aan de zorgaanbieders zelf om hun sollicitatieprocedure in te richten en hierbij de maatregelen te nemen die zij nodig achten.

⁴ 2022D33153